

het artikel van Ds Vonk, dat ik nog eens nalaas, geen enkel woord, dat betoogen, laat staan: bewijzen, wil, dat er niet „onderscheidenlijk” moet worden geprekeerd. Ik meen, dat Ds Vonk er op wijst, dat het Woord Gods, en dus ook de trouwe dienst van dit Woord, met grooten nadruk predikt, dat er ongehoorzaam zijn, die „buitensluiten”, in „verderf” eindigen, en voor wie er geen slachtoffer meer overblijft voor de zonden. En hij wees op Mozes, die leven en dood verkondigde, en wilde hem daarin nagevolgd zien.

Zie ik het wel, dan wil Ds Vonk, evenals Dr A. Kuyper, „onderscheidenlijk” geprekeerd hebben. Maar dan zoo goed onderscheidenlijk, dat men de ongehoorzaamheid niet als een vorm der gehoorzaamheid, en de ongelovigheid niet als één der modi vivendi in de kerk van den levenden God voorstelt.

En waar dit al een zeer oud standpunt is, zie ik geen enkele reden, om de bezorgdheid van Dr Kuyper te deelen. Tusschen een „deel hebben” „in de belofte” en het „deel aannemen” in geloofsghehoorzaamheid is wel eenig verschil.

„Gereformeerd Jongelingsblad”.

Terugkomende op wat ik hier schreef, 14 dagen geleden, doet het orgaan 3 dingen:

a. het beweert, dat ik tegen beter weten in constateerde, dat de kroniekschrijver anoniem was (de naam wordt thans genoemd: dhr I. Stap, Amersfoort). Het antwoord is kort: ik wist persoonlijk, doch dan alleen maar sedert eenige weken, wie de schrijver was. Natuurlijk doet dat niets af van het feit, dat de overgrote meerderheid van zijn lezers het niet wist; de opmerking van „tegen beter weten in” iets beweren zou dus eenigen zin gehad hebben, als ik gezegd had: mij is de naam niet bekend. Thans heeft ze geen enkelen zin;

b. mijn bewering, dat de kroniekschrijver „verdere” onwaarheden had gezegd, die ik maar zou laten gaan, wordt beantwoord met de tegen-opmerking, dat één bepaalde bewering toch niet onwaar was. Een redeneering, die hierop neerkomt: A. constateert, dat B., die een zak knikkers had, er enkele bij had van ondeugdelijk allooi. B. haalt één knikker er uit, en zegt: maar die is toch prachtig?

c. mijn klacht, dat een schrijver, die zijn naam niet noemde, op praatjes afgaande, in een voorzigtigen vorm mij beschuldigde van een zeer bepaalde persoonlijke reactie mijnerzijds op persoonlijke acties van anderen anderzijds, wordt afgedaan met een zucht: is het niet treurig, dat men tegenwoordig niet meer hopen mag, dat er goede verstandhoudingen komen tusschen professoren? Alsof tegen dat verlangen iemand ook maar iets gezegd had... En alsof de kroniekschrijver zich daartoe bepaald had... Natuurlijk heeft hij heel wat anders gezegd; en ik noem het een treurig teken des tijds, dat men dergelijke kwaadsprekerij met verschuiving van heel het probleem durft goed praten ten aanschouwe van jongelui, die men zorgvuldig houdt buiten de kennis van wat de door dhr Stap beschuldigde opmerkte.

Waar is de man?

Onder het opschrift: „wie is de snoodaard?” schrijft Ds J. M. Spier in „Geref. Kb. Hoeksche Waard”:

Op de Bondsvergadering van Geref. Mannenverenigingen sprak de voorzitter Ds v. d. Boom van Over-schie een openingswoord over „Bezinning en bezieling”. Volgens het verslag in „De Standaard” werd ook het volgende opgemerkt:

„De drang naar waarheid moet ons bezielen, niet de zucht om alles op losse schroeven te zetten. De begeerte om onze Confessie beter te formuleeren en uit te bouwen, met loog op den tijd, waarin wij leven, moet niet ontaarden in een poging om die belijdenis zelf disputabel te stellen. De reformatie, die doorgaan moet, mag zich niet losmaken van de geschiedenis, maar moet op historischen bodem worden voortgezet. En — last not least — geen tegenstellingen mogen geschapen, die er niet zijn. Geen botsingen moeten ge-

provoceerd, die door de Christelijke liefde moeten worden vermeden.”

Wij onderstrepen en vragen slechts: wie is die snoodaard?

Met zulke algemeenheden komen we geen stap verder. Ze wekken integendeel achterdocht en wantrouwen. Natuurlijk bedoelt Ds v. d. Boom dit allerminst. Maar daarom betreuren we zulke uitspraken nog des te meer.

Uit het slachthuis.

Het beeld van het „slachthuis” is niet van mij, doch van Ds H. Knoop, die in „Geref. Kb. Rotterdam-Delfshaven” opmerkt:

Wie bewust het geestelijk en kerkelijk leven binnen onzen kring meeleeft, weet, dat het „gesprek” over het z.g.n. „zelfonderzoek”, een van de vraagstukken, die met andere in den laatsten tijd opnieuw aan de orde zijn gesteld en opnieuw in publieke gedachtenwisseling zijn gebracht, nog in vollen gang is. Met opzet heb ik het woord opnieuw hier met vette letters laten zetten. Want we moeten niet doen, alsof we in deze onderlinge gedachtenwisseling met een soort nieuwlichterij te doen hebben; evenmin, alsof men deze vraagstukken nu pas ontdekt heeft. Wie dat meent, is of het verleden vergeten, of komt nog pas kijken. Het is veeleer zoo, dat we hier vraagstukken hebben, die reeds vroeger, en heel wat vroeger ook, de theologische literatuur uit vorige eeuwen wijst dat wel uit, onder ons besproken zijn geweest, maar van welke bespreking we, met name in de naoorlogsche jaren, toen we ons hebben laten verleiden in het slachthuis der psychologie aan het operatiewerk te gaan, zijn afgestapt. Zeer tot geestelijke schade in onze kerken. Want 't komt mij voor, dat we dusdoende hebben meegedaan om een geslacht te kweken, dat het in ziele-graven en dito ontleden aardig ver gebracht heeft, maar dat geen geestelijke stevigheid en vastheid vertoont. Hoeveel „bijbelsche personen en gestalten” zijn er niet tot stichting der gemeente naar de regels van de psychologie letterlijk uitgebeend, en dat niet zonder persoonlijke willekeur van den bepalenden zielkundigen chirurg. En hoe is zoo 't Woord Gods in de prediking op den achtergrond gekomen voor de ziels-ontleding; en is de openbaringsgeschiedenis verdonkerd door de mensch-geschiedenis, is ook de Christus-prediking verdronken voor prediking van de menschenziel met wat daar zoo „'t gebeuren” in is. O, ik weet, dat was mooi preeken en interessant, maar of 't ook was naar den „zin en meening” des Geestes? Of hier de Woordverkondiging tot haar recht kwam? Deze vragen stellen is ook te beantwoorden.

Aan het slot van het instructieve artikel lezen we:

Om alle misverstand af te snijden en als 't kan onder ons oppervlakkig oordeelen en veroordeelen tegen te gaan, wil ik hier even kort uiteenzetten, waar het om gaat.

Nogmaals, niet over het al of niet noodzakelijke van het zelfonderzoek. Allen zijn het er over eens, dat zelfonderzoek noodzakelijk is. Maar 't gaat hier over den aard, de vooronderstellingen, den maatstaf, 't doel van 't door allen noodzakelijk geachte zelfonderzoek. En dus daarmee in verband: hoe er moet gepredikt worden, welke leiding de Dienst des Woords geven moet, om de gemeente tot dit noodzakelijke zelfonderzoek te brengen.

Als wij dit maar goed zien, dan zijn er heel wat misverstanden en verdenkingen uit den weg geruimd, en is er de sfeer geschapen, waarin we met elkander rustig verder kunnen praten, zonder deze of die zoo maar aan te wijzen als zijnde niet meer Gereformeerd.

Brochure-Ds den Houting.

De nervositeit van sommigen blijkt nog erger dan ik al wist; lees, wat hieronder Ds Y. v. d. Zee schrijft in „Geref. Kb. Amsterdam-West” inzake gebruik van den kansel (het gaat over Ds den Houtings referaat over de kwestie der doopskerken):

Nu kerkbladen en kansels gebruikt worden om het vreeselijke van dit referaat aan te toonen, zonder dat men het zelfs heeft gehoord of gelezen, is het inderdaad heel goed, dat alles komt onder de oogen van ons Geref. volk, opdat het wete, waar het aan toe is — en zelf kunne oordeelen over de aanhangige kwes-

tie — en dan zal het zien, dat hier de zaak geweldig is opgeblazen en in de discussie dingen zijn gezegd, die beter hadden kunnen verzwegen zijn, of op andere plaats en bij een andere gelegenheid naar voren hadden dienen gebracht te worden. Onbegrijpelijk is het lezen van het referaat, dat Geleerde en Zoon geleerde en zelfs Hooggeleerde Heeren de zaken onaverechtsch kunnen zien. Heusch, hier is iets om haar geworden van de „boosheid des oordeels”, „der waanzinnige wereld”. En dat is diep te betonen niet het minst omdat het in onze Geref. kringen gebeurd is.

Ook dit:

Hij stelt dan niet de Doopskerkenning disputabel maar wel de „grond” waarop men het doet. Is nu zoo erg? Wij zouden zeggen, dien kant moet juist uit — en wij kunnen, eerlijk gezegd, niet bejagen hoe velen hierover zooveel stof hebben opgejaagd — stof hebben opgejaagd vooral door den rent iets te laten zeggen, wat hij niet gezegd had (Men zie Kritiek en Repliek.)

Men oordeelde en veroordeelde zonder gehoorde gelezen te hebben; men verdraaide zijn woorden — onrustig en zenuwachtig — niet bezonnen en knaagend.

Dat werkt funest. Wij zijn het met den schrijver eens.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Dienste te:

Uithuizermeeden: H. J. Riphagen te Schoonebeek, S. Wouwe te Marum en H. Zandbergen te Drachten.

Beroepen te:

Bolnes: D. Warnink te Ter Aar.

Aangenomen naar:

Harkstede: Cand. J. van Harmelen te 's-Gravenhage.

Bedankt voor:

Holten: W. v. d. Bos te Oude en Nieuwe Wetering.

Uithuizen: W. Scheele te Hoogersmilde.

Oppeboes: Cand. J. van Harmelen te 's-Gravenhage.

Intrede te:

Mijdrecht: J. C. Gilhuis. Tekst: Ex. 4:24.

Afscheid van:

Zwijndrecht-West: Dr H. W. v. d. Vaart Smit. Tekst: Ex. 8:35-39.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Boskoop: C. Smits te Sliedrecht.
Bunschoten en te Noordeloos: Cand. I. de Bruyne te Zeist.
Nieuwerood (Dr.): Cand. W. A. Zijlema te Bedum.

Bedankt voor:

Bussum-Naarden: C. Smits te Sliedrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Aalburg en Heesbeen: A. G. Oosterhuis te Daarle.
Aalsom en Wetsens: Cand. J. Swijnenburg te Zeist.
Doornspijk: H. A. Leenmans te Ede.

Dordrecht: J. H. Mulder te Charlois-Rotterdam.

Ridderkerk: G. v. d. Zee te Vaassen.

Schiermonnikoog: A. T. S. Bakker te Bakkeveen.

Velp: H. C. Valeten te Maastricht.

Westbroek: A. G. Oosterhuis te Daarle.

Wouterswoude: J. G. R. Langhout te Den Bommel.

Aangenomen naar:

Beekbergen: L. M. J. S. Herkens te Assen.

Domburg: F. G. H. Nicolai te Jutphaas.

's-Hertogenbosch: J. Douwes te Oostermeer (Fr.).

Indische Kerk: Cand. V. A. Schaefer te Losser.

Zaandam: J. Chr. Fritzsche te Bergeheim.

Bedankt voor:

Haskerhorne (toez.): Cand. J. Swijnenburg te Zeist.

Intrede te:

Berkenwoude: Cand. P. A. H. de Boer. Tekst: Matth. 11:12.

Langerak: Cand. J. Slok. Tekst: Psalm 51:14b en 15.

HILVERSUM

Rookt U een Rijn Sigaar?
Of prefereert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

SIGAREN MAGAZIJN
„THE OLDSMOKER”

KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM

De Duitse school na de oorlog

door J. LENS

met een slothoofdstuk
van S. STERNBERG

De in „De School met den Bijbel” verschenen artikelen over dit onderwerp zijn hierin gebundeld. Ze geven een goed inzicht in het schoolleven onder het nieuwe Duitse bewind.

De brochure telt 80 blz. en is verkrijgbaar voor 60 cent bij den boekhandel en bij de uitgevers Oosterbaan & Le Cointre - Goes

„EEN ECHTE ORANJE”

door J. LENS

Er is nog een klein restant van dit jubileumboekje, hetwelk wij beschikbaar stellen à f 0.25 per stuk.

Ook van

„DE VADER DES VADERLANDS”

van denzelfden schrijver is nog een aantal exemplaren op dezelfde voorwaarden verkrijgbaar.

Toezending door tusschenkomst van den boekhandel en na storting van het bedrag, verhoogd met f 0.10 portkosten, op postrekening no. 36000 bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp”

met maandelijksche Muziekbljage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheel voldoende smaken.

Adm.-Adres: Ie Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

MYSTIEK EN MYSTICISME

DOOR

Ds W. F. C. VAN HELSDINGEN

TWEDE ONGEWIJZIGDE DRUK

Prijs f 0.30 — bij minstens 10 Ex. f 0.25 per Ex.

Met een warme aanbeveling van Prof. H. H. KUYPER, Ds VAN GRIEKEN, Herv. Pred. en Ds JANSSSEN, Chr. Ger. Pred.

Prof. HONIG in De Bazuin:

Deze 51 blz. waarschuwen tegen zeer schadelijke en veel voorkomende misvattingen en wijzen den rechten weg. Onze God zegene dit liefdevol getuigenis!

Ds. VAN DER MEIDEN in Luctor et Emergo:
Gaarne willen wij deze brochure ter lezing aanbevelen. De lezing zij tot leerling!

Verrijgbaar bij den Boekhandel en na storting op postrekening No. 36000 bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Wie wil zich belasten met het werven van abonnees op dit blad?

Aanmelding aan ons Bureau te Goes.

Uitgaven van
OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES

DE BIJBELSE GESCHIEDENIS

naverteld voor jongens en meisjes

door

H. J. VAN WIJLEN

1. GIDEON Prijs f 0.25

2. DE OPWEKKING VAN LAZARUS Prijs f 0.25

3. a. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN Prijs f 0.25

b. SIMON BIJ DE KRUIJSNIELEN IN DE ZAAL Prijs f 0.25

4. a. HANNA, DE MOEDER VAN SAMUEL Prijs f 0.25

b. DE GESCHIEDENIS VAN NAAMAN, DEN SYRIË Prijs f 0.25

c. DE GELUKENIS VAN MENS, DIE TWEE ZONEN HAD Prijs f 0.25

d. JEZUS EN DE SAMARITAANSE VROUW Prijs f 0.25

5. DE DAG VAN 'S-HEEREN STANDING Prijs f 0.25

Verrijgbaar in den Boekhandel en na overschrijving van of na overschrijving van bedrag op postrek. No. 36000 bij de Uitgevers

bij de Uitgevers

vrede wilt. E.

jagen op een

consequente in

„Gij begreep hem in

de wenschen,

voor hem ge

vrede beloofd.